

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség: V., Honvéd-utca 10. szám.
Kiadóhivatal: V. ker. Nádor-utca 34. szám.
Szerkesztőségi telefon: 36-86.

Főszerkesztő: **VÉSZI JOZSEF**
Feladvó szerkesztő: **KABOS ED**
Igazgató: **HERTZKA LOTHÁR**

Égész évre 14 kor., 1/2 évre 7 kor., 1/4 évre 3 kor.,
50 fillér, egy hónapra 1 kor. 20 fillér.
Egyes szám Budapesten és a vidéken 4 fillér.

Méltóságos tiltakozás.

Palcát törni méltóságosabb, mint ablakokat törni és fejeket törni. S mint-hogy a mai tiltakozók (a Vigadóban, a Tattersallban és a vidéken) csak palcát törtek és pedig a Vigadóban a kormány, a Tattersallban viszont a kormány és az ellenzék eljárása fölött — már ebből az egy szempontból is illik megmondani, hogy a mai tiltakozás méltóságos volt.

Mialatt a szövetségelt ellenzék a főváros ellenzéki polgárságának leg-alább tízezer főnyi sokasága előtt mondatta el Kossuthat, Apponyival, Vázsonnyival és Hockkal, hogy az erőszak-nemzeti alkotmányunknak mekkora területét veszélyeztetni, a Tattersallban tüzes kritika hangzott el a Vigadóban rekrimináló, elítélő és lelkesítő ellenzék magatartásáról. A kritikások megkritizálásának ez az időbeli összecsése nem csak pikáns volt, hanem fölöttébb fontos is. A szocialisták szilaj szónoka nem kimélte a kormányt, de nem kimélte az ellenzékét sem, melyről a kitagadottak lázító guanyával jegyezték föl, hogy a nagy erőszakfejtés után a hősök vacsorázni mentenek, aztán, beszéltek újra beszéltek s végezetül plakátokat tettek ki az utcára, hogy most már azok is beszéljenek. És göggel — igen, a kitagadott munkás, mérhetetlen göggel magyarázta:

— Kihez fordultak azok az urak? Az utcához. De az utca nem az övék az utca a miénk. És ha nem egy erőszakos kormány ellen akarnának az urak tüntetni, nem is engedték volna át nekik az utcát. Így azonban kölesönadtak nekik az utcát. Egyszer, csak egyellenegyszer. Nem érdemlik ugyan meg, de minthogy ezáltal legalább jó a szándékuk, hát legyen.

S az így kölesönkapott utcán bátorságosan, tegyük hozzá mindjárt, méltóságosan és szépen viselkedett a szövetségelt ellenzék. Imponálóbb népgyűlés régen volt a fővárosban. De kedvezett is minden a népgyűlésnek. Az idő szép volt, a főváros polgárságát nemcsak a kerületi szervezetek intése, hanem a program, Apponyi, Vázsonyi és Hock is vonzotta és ami szintén nem volt utolsó momentum, a zeneszóval, zászlósan felvonuló csapatok a kíváncsiakból is igen sok embert csalogáltak magukkal a Vigadóba. Végre is tartani nem volt mitől, a megjelenés nem kötelez senkit arra, hogy a tüntető körmenetben is résztvegyen, a népszerű szónokok meghallgatása után angolosan is el lehet szállingózni: vagy tíz-tizenkétezer főnyi polgárság tehát csakugyan összegyűlt. Ebből a sokadalomból jelentékenyebb szám ki is rekedt a Vigadóból s megszállván a Gizella-teret, sőt

a Váci-utca egy részét is, még impozánsabbá tette a külső képet. Közönségek tehát már volt a tiltakozó meetingnek. Gyönyörű közönsége. És aztán volt elsőrangú élvezete is, mert válogathatótt a gyönyörűségekben. Ha Apponyi a nagy tömegnek és a Vigadónak talán magas volt, de ott volt Vázsonyi, aki haragos lelkének zuhatagát böcsajtotta a fővárosi klikkerekre, és ott volt Hock János aki éppen a tömegnek való szónok és aki ma éppen azért el is vitte a pálmát Kossuth Apponyi és Vázsonyi előtt. A főváros polgárságának tehát nem is volt oka megbánni hogy elment a népgyűlésre.

Ami már most a méltóságos tiltakozásnak lényegét illeti, mi nem a tiltakozásokban hanem formáinak méltóságában látjuk az igazán jelentős momentumot. A népgyűlésről tudnivaló volt, hogy tiltakozni fog s az sem lehet meglepő, hogy egy hétszáz ezer lakossal bíró főváros tud az ilyen népgyűléshez tiz-tizenkétezer hallgatónal szolgálni. Nem szomorú, de egyenesen gyalázat volna, ha ebben a fővárosban ekkora ellenzék sem találkozna. De jelentős és sokatmondó az a körülmény, hogy ekkora tömegre nem hatott mámorítóan sem a tíz napon keresztül tartott vészharangozás, sem az izgatásnak száz meg száz títkosan alkalmazott eszköze, sem a

TÁRCA

Divallevél.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Didergő téli napokon, mikor odakünn mindenfelé kristályosan megcsillan a hó, a női arcnak szebb és stilszerűbb kerete nem akadhat a prémnél. Van benne valami hangulatos, mikor a hidegűtő kipírult, mosolygós arcot alól egy prémgallér, felül egy prémkalap szegélyezik. Mintha ez a meleg bunda beszélő ellensége volna annak a dermesztő hidegnek, amely ilyenkor a nagy mindenséget jégbillésekbe veri.

A prémkérdés most — a nyirkos, esős novemberi napokon — már erősen akutális. Csaknem kimeríthetetlenek az erről szóló divatjelentések, míg a mindig sürribben felbukkanó szörneműdivatosságok egymással versenyeznek szépség és elegancia dolgában. Mondhatjuk, hogy a divat ötletessége kifogyhatatlan, ami a szörnem alkalmazását illeti. Legújában a klasszikus kor „sál”-ját elevenítik fel sok szerencsével. Ez a beléje burkolódzó, fiatal asszonyokat a cachemir-kendőket viselő ösanyáikhoz teszi hasonlók. Ez a hatalmas lebony elől hegyesen egészen a térdig leér, a karjól bőven omlik alá és így látni engedi a belső belés szörnemjét. Ez utóbb, ugyanis a felsőtől mindig teljesen és szembőlőően ejtőd.

Egy sötét cobolyású például pettyes hermelinnel bélelnek. A széle és eleje lógó kicsi farkakkal van szegélyezve, melyek közé egyes paszománydíszek simulnak. Az egész rendkívül

hatásos és izléses egészet képez. Az elegáns felöltés a vállakon szorosan simul, a nyaka nagyon magas. Sőt menyasszonyi felöltések is a sál-formát alkalmazzák. Amikor templomba megy az ifjú menyasszony, hermelinből vagy chibez hasonló szörvekből szabottan viseli. Alul vastag chenille-rojt a szegélye, míg fölötté olykor cobolyásút alkalmazzak.

Ez a lelegegánsabb felöltők egyike, amelyet a szép iránt fogékony nő elképzelt. Vékony, fehér selyem a belése, gyapot helyett ezt a selymet sürrib elborítják apró muszlinpiézékkel, amelyek nemcsak rendkívül bájos díszül szolgálhatnak, de sok meleget is adnak. Elöl rózsaszínű selyemből bogozott csokrok és apró pliszékké tört, hosszán leomló erépcsűngők díszítik.

Ime, mire képes a divatművészek ötletessége, ha újdivatosságok kieszeléséről van szó. Nemrégem meg a merev ünnepélyesség kifejezőjeként tekintették a hermelint, amely hit a közönség szokásai révén szállt át ráunk. Ma ez a hit megtört és a hermelin a lehető legnagyobb úrdomra jutott.

A fehér posztóruhákat is gyakran díszítik hermelinnel és ennél szerencsésebb összetélt még keresve is csak keveset találunk. Különösen szép, ha tompa, fénytelen posztót díszítünk ezüstös hermelinnel. A szoknya többnyire a most divatos módra készül: több fodorral, amelyek kissé en forme szabottak. Mind-egyiken két-két kis fodor van: széke zoboly-prémából. A fehu egészen hermelinnel szabott, ezen is apró cobolyfodorok, kettősen. Ennél elegánsabb ruhát alig képzelhetünk színház, társulat látogatására. Különösen ha hozzátesszük,

hogy széles, fehér nemezelaport viselnek hozzá, színes társnyvirágokkal díszítve.

Általában ma az a jelesző a fogattal rendelkező, élkelő nők körében, hogy mindig és minden alkalommal világos színűbe öltözzék. Világos ruha, világos kalap és ugyanilyen szörme a legkedveltebbek. A tavasz derűjének belevárásolása ebbe a mostani komor hangulatba, amely előbbi oly hű és elnyős kísérője minden szép asszonynak, leányoknak. A mosolygós legbájosabb kerete ez, amelyhez méltán ragaszkodniuk kell. De előre becsátottam, hogy csak a fogattal rendelkező nőknek! Akik ezzel az előnyvel nem díszkedhetnek, mondjanak le fölöttélenről róla. Egyenesen az izléstelenség vádját keltették fel, még pedig joggal. Ez esetben mindig a lelegegánsabb a komoly, sötét ruha.

Ami a szörnemeket illeti, jelentős szerepük jut azelőtt a karmantyuknál is. Oriásoknak készítenek, szinte a végtelket közelítik meg e tekintetben. Készítésükre nyolc-tíz cobolybőr szükséges, ami olykor hatvez frank értékűvé teszi a telvér párisi divathölgy karmantnyuját. De ezt — lehetetlen szabályul felállítanunk. Epp úgy az áruknak, mint az izlés különböző voltánál fogva. Nem minden nő szánja rá magát, hogy ilyen hatalmas karmantnyóriást lóbáljon a kezében. Ez magában is a feltűnésnek egyik módja. Azért a rendes nagyságu karmantnyuk rövid szörnemkből: hermelinnel sealskinből stb. készülnek. A lapos formát jelölték most újdivatnak, de ennek dacára sürrib találkoznak a kerek szabású karmantnyuval is. Ezt ismét az egyéni izlés dolgának kell neveznünk.

népgyűlés szónokainak kétségtelen lelkesítő ereje, sem a tömeg-gyűlékenység kitapasztalt törvénye. Ez az óriási közönség lelkes volt a végtelenségig és higgadt maradt a végtelenségig. Lelkesedett négy fal között és higgadt maradt az utcán, végig az egész tüntető körmenet utvonalmán. Mit bizonyít ez? Azt bizonyítja, hogy a parlamentben történetekről az ország megalkotta ugyan magának véleményét, nyilván nincs és nem is lehet tőlük elragadtatva, de másrészt nincs meg a kedélyekben az a forradalmi felháborodás, mely a mai szónokok szikrafűzéstől föltétlenül fölrobbant és pusztított volna, ha megvan. Ez a polgárság nyelte a tüzet, fel is melegedett, de nem robbant és nem robbantott. S ez így is van jól. A méltóságos tiltakozás illeti is a polgársághoz, okosság is volt tőle, Mert ha ez a polgárság vesztene el hidegvérét, mihez volna akkor joga a proletárhadnak, mely egyaránt jogos indulattal fordulhat a parlament többsége és kisebbsége ellen? Ők több joggal tiltakozhatnak, több joggal vehetőzhetnek ki flegmájukból. Mert nekik nincs más joguk, mint a tiltakozás és nincs más parlamentjük, mint az utca. És mégis elvonultak tiltakozásukkal, sőt köszönadták az utcájukat is, hogy a kisebbik bűnös pálcát törhessen a nagyobbik bűnös fölött, holott pedig mind a kettő bűnös övelük szemben.

A félelmes vasárnapból tehát méltóságos vasárnap lett. Méltóságosan viselkedtek mindannyian: a rendezők is, a nép is, a szocialisták is, sőt azt mondják, még a — rendőrök is. Ohajtandó lenne, hogy így legyen és hála az égnek, hogy így is volt . . .

A karmantyukat az illető állat fejével és karmával díszíti. Ez különösen a rókaszőrméni áll. A fehér rókaprém példánul rendkívül elegáns viselete a fiatal leánynak. Galér és karmantyú készül belőle. Az ezüstroka és lécroka is rendkívül kedvelt; ezekből készülnek a gazdag nők karácsonyi ajándékai — mint anyai hő vágy teljesülése. A kevesebb budzet fölött rendelkező nők beírják egy karakül-ruhával. Fázékony nők nagy örömmel fogadják bizonyára ezt a puha és meleg viseletet, amely amellet még rendkívül elegáns is. Fehér selyemhuz fölé öltött karakül-bolero példánul rendkívül hatásos viselet. Talán éppen az ellentét kedvéért.

Ezt a szőrmét mint díszes kivélt idezzük, mert általában az inémt említett préme mind mesés árban vannak. A rókaprém elsőnek áll e tekintetben és minél kisebb az állat, annál drágább a bundája.

Karakülből szabják ama hosszú, testhez álló kabátokat is, amelyek oly nagy kedvencei lettek a karcen és széptermetű nőknek. Hossz, félbő kőpenyek is készülnek belőle kocsizáshoz és idősebb hölgyek számára. Azonfelül ez a gyász szőrméje is, mert fénye nem bántó és teljesen megegyezik ezen öltözék komorságával.

Végtelen kedvesek a mindinkább terjedő bársonyruhák, amelyeket legutóbb világos színben viselnek. Pédánul fehér bársonyból aranymézzsel, ezüst- és gyöngydzszzel. Halvány rózsaszínben, tündöklő pillékel teljesen elborítva — nem csodaszép összetétel ez? Szóval, az utca divatja csaknem befejezve áll előtünk és megnyílnak immár a tündöklés-essillámos tündérkapui. Közelg a bálók és estélyek divatja.

s. o.

Tüntetések napja.

Budapest, november 27.

Bágyadt szürkeség borult erre a roppant városra, amikor már a déli órákban lázas láktetés verte föl a téli esőndet. Valóságos emberáradat indult meg mindenfelől és fél két órátajt ott ahol a nagyobb utvonalak kereszteződnek, áttörhetetlen falként húzódott a nép az ellenzékűl lefogalt Vigadó vagy a szocialisták gyűléke helye a Kálvin-tér felé. Az asztaltársaságok, ellenzéki körök zászlók alatt vonultak föl, a legnagyobb tömegben a demokraták majd nehéz léptekkel vonultak be a városba a főthi, rákospatolai és gödöllői függetlenségi érzelmi polgárok vezetők alatt és a rengeteg nép nagy része már nem juthatott fel a Vigadóba, hanem ellepte a Vigadó egész környékét, ugy hogy nagy része beszurult a Váci-utca és a csipős hidegben való kitarással mutatta meg, hogy a mi népiünk csak a szívével gondolkodik.

Ellenzéki gyűlés a Vigadóban.

Ezalatt fejt a Vigadó úriái dísztermében már félkettőkor ember hátán szorongott. Nagyobbára az egyetemű ifjuság, a nemzeti munkások serege iparkodott magának helyet szorítani, míg a karzatokat szép honleányok foglalták le, amelyek üdesége és bája vetelve a téli kalapok díszét virágdíszével. Egyszerre nagy mozgolódás támad, amely végigfut a roppant tömegben, jönnek az ellenzéki vezetők; harsány éljenzés közötti őket mind: Apponyi, Kossuth Ferenc, Polónyi, az öreg Madarász, Thaly Kálmán, Vázsonyi Vilmos, még Zichy Aladárnak is kijut az ovációból, amikor megpillantották a keresztény-szocialista ifjak.

És amint a képviselők elhelyezkedtek az emelvényen, valaki lekoppja a kulapját, a többi utána és felhangzik a *Himnusz* méltóságosan hőmpölygő dallama és utána megint:

— Éljen Apponyi! Éljen Kossuth!

— Vesszen Tisza! Abcug!

A polgárok pedig egyre töduhá befelé és most már életveszedelemmel jár helyet kapni, mire Polónyi felszólítja az ifjuságot, hogy huzódjék be a mellékterembe és engedjék át a termet a polgároknak, ne mondassa a kormánypárt, hogy ezen a gyűlésen nem a választók érzelmei, ohajtásai nyilvánulnak. A diákság zugolódás nélkül, tisztességúddan engedelmeskedik és erre egy pillanat alatt újra szorongásig megteklik a terem, nagyrészt bejárósi ellenzékkel és a többi kerületek demokratáival és Polónyi meglegedeten, diadalmasan pihenteti rajtuk tekintetét.

Most már a *Kossuth-nóta* is felzug, utána a *Szózat* és nyomában újabb ováció a pártvezetőknek és nem marad el Tisza abcugolása sem.

A megnyitő.

A népgyűlést pontban harmadfél órakor Polónyi Géza nyitotta meg.

Az elnöki dobozon az egyesült ellenzék képviselőiben megjelentek: Apponyi Albert gróf, Battányi Tivadar gróf, Buzáth Ferenc, Bernáth Béla, Bartó Ferenc, Hock János, Kossuth Ferenc, Kaas Ivor báró, Lukács Gyula, Leszkay Gyula, Madarász József, Nosz Gyula, Polónyi Géza, Putnoky Mór, Pap Zoltán, Sighy Gyula, Szatmári Mór, Thaly Kálmán, Thaly Ferenc, Tóth János, Ugron Gábor, Urmány Nándor, Vázsonyi Vilmos, Visontai Soma, Virády Károly, Zichy Aladár gróf és Zichy Jenő gróf képviselők, Vigyázó Ferenc gróf főrend és Zichy Vladimir gróf. Az ellenzéki polgárság részéről a tiltakozó népgyűlés főrendezői, közöttük Hegedűs János, Boross Soma, Dobovszky Ágoston, Mezey Péter, Milkó Bertalan, Szezh János, Baracs Marcell, Kovács Pál, Batizfalvy István dr.

És még egyre jönnek, tódul, özönlik, árad a terembe a nép, már a melléktermetek is zsufolási megtöltöztek, ember ember hátán szorong, most már nyolczesoren is lehetnek.

Polónyi Géza a végrehajtó bizottság nevében üdvözlő Budapest székesfőváros polgárságát. (Viharos éljenzés.) Hogy pedig a gyűlés alkotmányos lefolyását biztosítsa a gyűlést vezető elnök Hegedűs Jánost ajánlja. (Zajos éljenzés.) Majd pedig a tisztikarra nézve tesz előterjesztést. Közfelkiáltással ígymgen alakult meg a tisztikar:

Elnöksékekül: Németh Imre, Lendl Adolf,

Szilágyi Károly, Pap Jenő, Busbach Péter, Leitner Adolf dr., Oláh Gyula dr., Olay Lajos, Hegedűs István, Hock János és Kővári János; jegyzők: Kovács Pál, Kunczer Gyula, Schubert Sándor, Eulenberg Salamon dr., Baracs Marcell dr., Székács Antal, Somogyi Béla, Vig Viktor, Fülöp Gyula dr. és Loránth Dezső.

És most felkéri Hegedűs Jánost, foglalja el az elnöki székét. (Éljenzés.)

Hegedűs János köszönettel veszi a kiténtetést és kijelenti, a polgárság azért gyűlt itt egybe, hogy az önkény ellen tiltakozzék. (Éljenzés.) A jegyzőkönyv vezetésére Kovács Pált és Baracs Marcellt kérte fel.

Kossuth Ferenc.

Kossuth Ferenc: Minthogy ezen ülés lefolyásának ideje kiment, az a szándékom, hogy ugy rendezzük a dolgot, hogy a gyűlés idejének legnagyobb részét a magyar szónokok legnagyobbika, Apponyi Albert beszéde töltse be. (Viharos, percekig tartó éljenzés.) Ez a szónok fogja kifejezni önk előtt a szövötközött ellenzék mozgalmát. Elvi álláspontját a szövötközött ellenzéknek nem érinti Apponyi, mert mi szövötközöttük arra, hogy megsemmisítsük a jogtörést. (Zajos éljenzés. Felkiáltások: Csak rajta!) Nem ünnepelni jöttünk ide az ünnepek és csarnokába, hanem azért jöttünk ide, hogy a magyar polgárság felbússzka elé lépünk. Itt állok én az önké üléseke előtt, tiszta lelkiismerettel, felemelt fővel s lángoló hazaszeretettel. (Éljenzés Felkiáltások: Abcug Tisza!) Bizom a magyar ősi erényben, a jog és törvényiszteletben, amely ezer évig tartotta fenn e hazát, hogy föntartja még a második ezredében is. (Éljenzés.) Sokszor eltiporták e nemzet jogait, de azok, akik végig gázoltak rajta, idegen zsoldosok voltak. A letiprás után azonban mindig lábra állt a nemzet és a napunk ismét felragyogott. (Éljenzés.) De most egy magyar kormány . . . (Felkiáltások: Le vele! Le vele!) De most egy magyar kormány típorta össze a magyar törvényhozás jogrendjét, amely a magyar alkotmány legerősebb biztosítóka rést ütött a magyar jogvédelem legerősebb várán. (Felkiáltások: Kötelek neki! Abcug Tisza!) A legnagyobb rövidlátással eslekedte ezt meg. Kéi biztosít, hogy nem állnak elő ismét azok a nehéz idők, amikor a nemzetnek ismét ellentállnia kell. (Éljen Kossuth Lajos! Éljen! Éljen! Éljen!) A kormányelnök felelji, hogy az országkal lekerült jogrend senkit nem kötelez, az így meghozott törvények érvénytelenek. A béke kedvéért a legnagyobb bizonytalanságot szerzi meg az országnak. Ez a többség, amelyre Tisza hivatkozok, a kisebbség többsége. Majd az utolsó két év eseményét vizsgálja és arra a következtetésre jut, hogy a kormány kergette exlex-be az országot és azzal fejezi be, hogy aki a hatalomtól mámorossá lett, ne felejtse, hogy a Capitoliumból nem messze: a tarpi szikla. Isten tartsa meg ezt a hazát. (Zajos, percekig tartó éljenzés.)

Gróf Apponyi Albert.

Apponyi Albert gróf: Tisztelet polgártársak! (Viharos éljenzés.) Mikor néhány perccel ezelőtt itt állott a magyar történelem legnagyobb nevének méltó öröke és reáruházta azt a feladatot, hogy az alkotmányunkon esett nagy sörömet megmagyarázzam, nehéz feladatot rőt reám. Ézem a feladat nehéz voltát, hogy lelken igazhna közepette is feltárjam az igazságot, egy szóval sem többet, sem kevesebbet, mint az igazságot (Zajos helyeslés.) Mi történt november 18-án? Azt mondják egy kis házzabállyért. Nagyon kedélyes felfogás. Ha egy vékonyka tüd dőnek az ember szívébe, nem használunk sem Manlicert, sem ágrut, csak egy vékonykás tüvel bítkünk a szív középebe és mégis emberhalált okozunk és a kiesinyke tü gyilkossá vált. (Zajos tetszés.) Hát ilyen az a picinyke házzabállyérté. Alkotmányunkon sokszor keresztülzúgoltak, de századok óta nem volt pelda, hogy ezt a hivatalos hatalom letéteményese eslekedte volna meg. Ez vette volna kezébe a tüd és döfte volna bele alkotmányos életünk szívébe.

A jogfolytonosság elva nemzetünk régi erőssége. Deák Ferenc is ezt küzdötte, vallotta. Mellyik ponton szakították félbe a jognak folytonosságát és kik szakították félbe (Felkiáltások: Bitangok, gazemberek!) Én tisztelt polgártársak most csak az ille tőknek közjogi minőségével foglalkozom. (Éljenzés.) Félbeszakították azon a ponton, ahol a jog kialakul, ahol a törvények alkotnának. — És ezzel a förendiházat, a királyt abba az alternatívába hozták, hogy, minden egyes képviselőházi határozatot bíráljanak, meg vagy kitégry megakot annak a veszélynek, hogy hozzájárulnak olyan határozatokhoz, amelyek semmiek, hogy a törvényhozás másik faktorának, másik házágnak határozata, hogy a királyi szentesítésnek fensége így érvénytelen határozatokra pazaroltassék és az által annak tekintélye az ország népe előtt leromboltassék. Utólagos orvoslások lehetősége nem létezik, kivéve a megtörtént törvénytelenségnek megsemmisítése. — Össze szökték baszulitani a házzabállyoknak

zajongó, lelkesedő sokaságban és sok tüzetle leeresztették a redőnyöket. Tulzolt óvatosság volt, bárki tette, mert a tüntető tömeg méltóságosan viselkedett és higgadságát megőrizte akkor is, mikor a függetlenségi pártkör elé ért.

A pártkörben akkor már főn volt Ápponyi Albert gróf és Zichy Aladár társaságában Kossuth Ferenc is és mikor a tömeg megpillantotta őket a kivilágított ablakokban, egretvő eljenzésbe tört ki. A tömeg nevében Hegedűs József talpraesett beszédben biztosította a függetlenségi pártot a polgárság támogatásáról.

Thaly Kálmán válaszulva, nemzeti finneknek mondotta a mai négyülést és hangsúlyozta, hogy az ellenzék követelni fogja a nép milliói számára a választói jogot. A zugó eljenzés után Melha Tibor tüzes beszédet mondott az ifjúság nevében, Balhyány Tivadar válaszlát és kérte minden magyar embernek támogatását az ellenzék küzdelméhez. Aztán Szalánczy Andor a munkások nevében kívánt kitaratást az ellenzék küzdelméhez és azt mondta, hogy a munkásság az ellenzékkel fog tartani még akkor is, ha e küzdelmeknek a harcmezőn lesz folytatása.

Zichy Aladár gróf és Lukács János rövid beszéde után Holló Lajos szolt a tömeghez és lelke költötte, hogy nyugodtan, esendben oszoljon szét. Még sokan voltak, akik Apponyi szerették volna hallani, de aztán a tömeg oszladni kezdett. Egy csoport szocialista jött éppen arra, de mindössze annyi történt, hogy a munkások elénekeltek a Marséilleiset. Öt percel később olyan volt az Erzsébet-körut, mint más vasárnap este, csak a függetlenségi pártör ablakait mutatták, hogy a szövetkezett ellenzéknek ma eléggé mozgalmas napja volt.

A szocialisták tüntetése.

Attól tartottak ma, hogy összejövetés lesz a Tattersallban gyülesező szocialisták tábora és a szövetkezett ellenzék között, de a szocialisták fegyvermelzett óriási tömege került minden összejövetést.

A szocialista munkások gyülekezése a Múzeum mögött volt a két órákor már a Sándor-utca- és Múzeum-utca zsufolással megtelt. A szakmák és szervezetek gyülekezési helyeikről négyes sorokban, zászlók és jelzéstáblák alatt vonultak fel.

A tömegben meglátszott az az izzó hangulat, amely a munkásokat elfogadta. Majd itt, majd amott hangzott el valamely forradalmi dal s százan énekeltek azt együtt.

— „Le a petroleum gróffal! „Éljen az általános választási jog!” kiáltotta egy-egy hársányabb hangú munkás s több száz torok kiáltotta utána.

A rendőrség részéről Tóth Lajos kapitány volt jelen, aki 30 lovas és 50 gyalogos rendőr élén jelent meg. Fél 3 órákor indult el a menet. Sokan a Népszava konfiskált számát lobogatták. Az uton sok czernyi tömeg csatlakozott hozzájuk, úgy hogy a Kerepesi-ut egész szélességét elfoglalták s így vonult végig az óriási néptömeg a Tattersall felé, ahol nagy négyülés volt.

Három óra tájban ért a menet a Tattersallba, melynek óriási csarnoka nem tudta befogadni a hatalmas tömeget. Az érkező menetet ugyanis sok ezer ember várta már a Tattersallban és így történt az, hogy a tömeg egy része kitan rokkant. Mintegy 25 percel tartott, míg a bevonuló tömeg elhelyezkedett. A tribünön a pártvezetőség foglalt helyet. A rendőrséget itten Tóth János kapitány és Császár Ferenc képviselte. Fleischmann Andor indítványára elnökelt Goldmann Adolf dr. jegyzővé Garbai Sándor választották. Goldner Adolf dr. megnyitja a gyűlést s azt mondja, hogy az ellenzék szorint egy részeg banda gázolta le az alkotmányt. Ha ez így történt, ebben hibás az ellenzék is. Mikor a mi jogainkat kobozták el, egy ellenzéki képviselő sem emelte fel ére'ünk szavát. Lengyel Zoltán gunyosan nevette mondotta, hogy őket ez nem érdekli, most ime itt van az idő, mikor az elbizakodott hatalom az ő jogaitak kobozza el. Viharos taps és eljenzés fogadta a mai gyűlés szónokát, Bokányi Dezsi, a szocialisták legnépszerűbb szónokát, aki viharon tetesznyilvánításokot megszakitott beszédében a következőket mondotta:

Tisza István gróf barbár módon ráriport a házszabályokra. Az ellenzék kérdi az utazát: „Brutus, te alszol!” Az utca nem alszik, a nép megmozdult és megjellet. De nem az az utca, amely csak eredményt meg tapasztal, hanem az, amely barrikádokat emelt, trónokat dőngtetett.

Brutus nem alszik, csak nem érkeztél még el az ideje. A kérges proletártenyerek mindig ott voltak, amikor az alkotmányt kellett megvédeni. Ott voltunk a véderőváltánál s kiküzdöttük, hogy nekünk három évig, másoknak egy évig kell katonáskodni; ott voltunk a polgári házasság behozatalánál is. Bánffy idejében is küzdöttünk a hazáért. Együtt gyülesezünk Holló Lajossal, Kaos Ivorral. Feledve a multat, mi a hazra mostoha gyermekei, az édes fiuk alkotmányának védelmére kellünk. De mikor az ellenzék Bánffy bukása után Szál Kálmánal a mandátumok biztosítását kikaplizta, megfélekedtek az urak a néptől. A parlament egy érdekeportója sem támaszkodik a népre. Tisza az elmúlt napokban formaliter kipofozta a parlamentből az ellenzék s ez azzal felelt a nyaklezerre, hogy élénkelte a Kossuth-örökt. Azóta egyebet se tesznek, csak beszélgetnek s mikor ezt megunták, rábizáltak egy 20 tagu bizottságra. Amit ez a bizottság eslecszik, nem egyéb politikai tróttlításnál. Le kellett volna szállniuk a néphez, még aznap mozgósítani az utcát az általános választási jog érdekében. Ehelyett ők értekezletet tartanak, ahol elhatározták, hogy egymás ellen nem állítanak jelöltet. Tehát akkor is, mikor az ország veszedelmében van, ők nem az országért, hanem mandátumaikról gondoskodnak. Amit Tisza csinált, az nem egyéb, mint a forradalom felülről, erge csak egy lehetett volna a válasz; a forradalom alulról. Eddig mi nem voltunk egyebek, mint bukentes tüzöltök a másik házának. Ezt meguntuk s addig a eslekvés terére nem lépünk, az utcát át nem engedjük, míg a választási jogot meg nem kapjuk. A nép milliói nélkül munkálkodó parlament elköpzei nem lehet. Friss vérel a nép hamisítatlan vérel kell felfrissíteni a parlamentet s akkor az „erős kezelt” leüri az „erős ökölt”. Küzdjük ki a nép jogait s akkor elmondhatjuk a parlamentre: Most a ház a miénk! (Percezekig tartó viharos taps és eljenzés.)

Grossman Miksa szoltat még föl. Most, ugymond, mikor a koezaforradalmárook sem akarnak választási jogról tudni, Ororosországban a nemesség képviselői kimondották az általános, egyenlő, titkos választási jog behozatalának szükségességét. Hát azok az urak, akik a népjogokról, ezeres alkotmányról beszélnek, mit fognak mondani, ha Magyarország Ororosország mögött marad! Rajtuk áll, hogy ezt a szegyet elhárítsuk Magyarországról. Majd határozati javaslatot terjesztett elő, melynek lényege az, hogy a négyülés a mai helyzet okozóinak nemcsak a kormányt és annak pártját tartja, hanem az ellenzékot is, kimondja azt is, hogy amily megvételssel fordul el erőszakos törvénytiprásáért a kormányt és annak pártjától, ugyanolyan erőteljesen követeli az ellenzéköt, hogy mostani küzdelmének elvi alapot adjon és a harc megszüntetésének egyik elengedhetetlen feltételévé az általános titkos választói jogot tegye. A mai helyzetből nincs más kibontakozás, a kormány hatalmi tulsúlyának megdöntésére nincs más mód, mint a választójognak a nép legszélesebb köreire való kiterjesztése, a parlamentnek a néptől és így a kormányt a parlamenttől való függőség tétele. Ennek füllismerése és kivívása a parlamenti ellenzék feladata. Egyben felszólítja a négyülést egész Magyarország munkásságát, hogy szálljon sikra a mai parlamentárizmus ellen az igazi parlamentárizmusért, az általános, titkos választói jogért.

A határozati javaslatot egyhangulag elfogadta a négyülés.

Aztán Grossman folytatta beszédét s felhívta a gyűlést, hogy esendben oszoljanak szét. Ma más körmenet is van, ugymond, s nem áll érdekünkben őket megzavarni, vagy háborgatni azokat, akik szintén a kormány ellen tüntetnek. Kölesin aduk ma nekik az utcát, megengedjük a tüntelést, mert egy gaz kormány ellen küzdenek ma ők is. Nem akarjuk, hogy önök odamenjenek, ne mondassák, hogy Budapest népe az ő zászlók alatt volt. A munkások élénkeltek a Marséilleiset, aztán rendben szétoszlottak.

4 szabadelvű pártkörből.

A szabadelvű pártkörben ma este a párt Budapestben időző tagjai nagy számban jelenek meg. Hosszabb idő töltött körükben Tisza István gróf miniszterelnök, Lukács László pénzügyminiszter és Berzevicsy Albert kultuszminiszter. A párt tagjai a mai ellenzéki népvilágban történetekkel foglalkoztak. Lukács László pénzügyminiszter holnap reggel Bécsbe utazik, Tisza István gróf miniszterelnök pedig

vagy ma este, vagy holnap reggel utazik Bécsbe, hogy résztvegyen a kereskedelmi szerződés tárgyalásokon ott folyó tárgyalásokon. A mai beszélgetések főképp a mai tüntető gyűlések és körmenetek körül mozogtak és mindenki szivesen elismerte a nép higgadságát, amely mindenféle összetűzésnek elejét vette. Az elismerésből nagy részt juttattak a rendőrség tapintatos viselkedésének.

Andrássy Géza gróf levélben tudatta, Podmaniczky báróval, hogy kilép a pártból. De a kormány tagjai közt, se hívei körében ez a kilépés nagyobb emóciót nem keltett.

A vidék.

A vidék számos helyén csatasorba állottak ma a pártok, szabadelvűek és ellenzékiek egyaránt. Négyüléseket is rendeztek, amelyen országgyűlési képviselők is buzdították az elvek mellett való kitartásra a népet. Nagy várakozással néznek a nagyváradi négyülés elé. Apponyi ma délután hazautazott Eberhardra és kedden reggel utazik Nagyváradra, ahol beszélni fog az ellenzék gyűlésére.

(Bizalom a kormányt.)

Verscezről jelentik: Verscez város törvényhatósági bizottsága mai napon tartott közgyűléséből egyhangú és tántorithatlan lelkesedéssel üdvözlik Tisza Istvánt a parlamenti munkaképességnek és a többség elvének megvása érdekében kifejtett erőlyes tevékenysége alkalmából.

Nagyváradról jelentik: A nagyváradi szabadelvű párt hétfői gyűlésére a nép a megye messzi vidékeiről gyűlekezik. A gyűlés rendkívül imponánsnak igérkezik.

Nyiregyháziáról táviratozzák: A szabolsmegyefi szabadelvű párt vasárnap tartotta közgyűlését. Mandel Pál dr. országos képviselő mintegy négyszáz párttag előtt ismertette a politikai helyzetét. A közgyűlés egyhangulag elhatározta, hogy táviratilag üdvözli a miniszterelnököt.

Zsolnáról jelentik: A zsolnai kerületnek sok száz választója gyűlt vasárnap egybe, akik előtt Haydin országos képviselő nagy tetszéssel fogadott magyar és tót nyelvű beszédben esztelte a politikai helyzetet. A gyűlés Tordy városi bíró indítványát egyhangulag elfogadta, hogy a miniszterelnököt és a szabadelvű párt elnökét táviratilag üdvözli és hozzájuk való bizalmuknak adnak kifejezést. Azután a pártot újjászervezték.

Dévaról jelentik: A dévai országgyűlési kerület szabadelvűpártja vasárnap népes gyűlést tartott, amely egyhangú lelkesedéssel elfogadta Farkas Béla ügyvéd indítványát, hogy s párt bizalommal viseltetik a kormány iránt és a miniszterelnököt, valamint Podmaniczky bárót a szabadelvű párt elnökét táviratilag üdvözölje. A gyűlésen a kerület színe-ja va jelen volt.

Homolicezről jelentik: Homolicez község választói Daniel Ernő báróhoz a következő táviratot intézték: Homolicez község bü választói üdvözlik nagyméltóságát és teljes bizalmukat fejezik ki a kormány támogatásáért az obstrukcióval szemben követeti eljárásában. Dragicz Pál, Mayer József, Szöllösy Mihály.

Nagyboacserekről jelentik: Nagyboacserek város szabadelvűpártja vasárnap népes értekezletet tartott és nagy lelkesedéssel elhatározták, hogy Tisza István gróf miniszterelnököt pénteki győzedelméhez és az országgyűlési szabadelvű pártot táviratilag üdvözöljék.

Rozsnyóról jelentik: vasárnap délután Rozsnyón egy a szabadelvű párt, mint az egyesült ellenzéki pártok is gyűlést tartottak, az egyik a kormány, a másik gyűlésen az ellenzék üdvözletét határozták el.

(Ellenzéki gyűlések.)

Kaposvár: A szövetkezett ellenzék által rendezett tiltakozó négyülés ma délelőtt 11 órákor tartották meg, túlnyomólag iparosokból és munkásokból álló hallgatóság jelenlétben. A vidékről vagy 50-en jöttek be a négyülésre, mely a templom-téren folyt le. Kaposty Jeno országgyűlési képviselő nyitotta meg a gyűlést és Hammerberg László, Kacs-Kovics Géza, Halnay és Zboray Miklós mondottak tetszéssel fogadott beszédeket és elfogadtak egy határozatot, mely az ellenzék álláspontját helyesli.

Kolozsvár: A kolozsvári egyetem fiatalága ma délutánra tiltakozó gyűlést hívott össze a budapesti egyetem hallgatóival történt eseményekkel szemben. A központi egyetem épülete előtt délután mintegy 80 egyetemi hallgató gyűlt egybe és innen az egyetemi körbe vonultak. Itt azonban elhatározták, hogy a megjelentek esekély száma miatt a gyűlés megtartását kedre halasztják. Együttal a gyűlés rendezésére bizottságot alakítottak.

Szegedről jelentik: A szegedi egyesült ellen-

KULFÖLD

Az orosz-japán háború.

Tokió, november 27.

(Reuter.) Tegnap este *Port Arthur ellen általános támadást intéztek a japánok.* Nakamuro és Saito tábornokok harcban edzett csapatokat vezettek az orosz erődök ellen. Véres harc fejlődött, amelyben ember ember ellen küzdött. Az eredmény még ismeretlen.

Tokió, november 27.

A császári főhadiszállás épp most a következőket teszi közzé: *Mintán a Sungsuisen és az ettől keletre fekvő erődök elleni támadás előkészítő munkálatai főformán befejeztettek,* tegnap délután óta az *általános rohamtámadást hajtották végre.* Az ellenség makacs ellenállása következtében azonban a *cél még nem érte el.* A harc egyre tart.

Szuez, november 27.

Az orosz flotta egyiptomi parti gőzösök kíséretében tengerre ment. Az *Emerald* nevű yacht engedélyt kapott a további menésre. Rendeltetési célja ismeretlen.

Pétervár, november 27.

Az orosz távirati ügynökség külön tudósítója jelenti mai kelettel: *Tegnap a japánok Cinhinosen ellen intézett ötödik támadását visszaverték.* A tüzérségi harc tovább tart. *Renekampff* tábornok csapata 20-ikán 9 embert elvesztett, 57 embere megsebesült. *Balsárnyuk bekerítő kísérlete nem sikerült.* A japánok baliskere egyesülve az eszaki felé haladnak. *Az orosz távirati ügynökség jelenti: A japánok baliskere egyesülve az eszaki felé haladnak. A japánok baliskere egyesülve az eszaki felé haladnak.*

Pétervár, november 27.

Az orosz távirati ügynökség jelenti: *Mukdenből 26-áról: A japánok 24-én kísérletet tettek, hogy néhány ágyút a Huangtaji magaslatokra vigyenek, de az oroszok szándékukat megghiúsították.* Az orosz önkéntes vadászok a Putilow magaslat közelében levő Bahansi erődöt megszállták.

Pétervár, november 27.

Az orosz távirati ügynökség jelenti: *Alekszej helytartónak a keleteszi csapatok feletti főparancsnokságtól való felmentésével kapcsolatban ma a császár egy kéziratát tesz közzé, amelyben a császár Alexejevnek, mint főparancsnoknak szerezett érdeméit elismeri és a III. osztályú György-renddel tünteti ki a volt főparancsnokot.*

Szuez, november 27.

Az orosz torpedóznok ma ide visszatért és a hajórajt kísérő szállítóhajókról ezeket vettek fel. Holnap reggel négy órakor az egész hajórajt utnak indul az itteni kikötőből.

HIREK

Budapest, november 27.

— **Kitüntetések.** A király a személye körül magyar miniszter előterjesztésre *Scabó* Albert kuriai tanácselnöknek saját kérésére történt nyugalmaztatása alkalmából, a bírói pályán szerzett érdemei elismerésül a másodikaltályú vaskorona-rendet, *Gillyén* Lajos ítélőtábla-bírói címmel és jelleggel felruházott ezredbetűrészi járásbíróként, nyugalmaztatása alkalmából, sok évi hű és buzgó szolgálata elismerésül a harmadosztályú vaskorona-rendet és *Tomcsányi* Gusztáv máramaroszigeti erdőgazgatónak, kitűnő szolgálata elismerésül, a harmadosztályú vaskorona-rendet adományozta díjmentesen.

— **Tanárok a kultuszminiszternél.** A siketnéma-intézeti tanárok országos egyesületének nagyobb küldöttsége tisztelettel csütörtökön Kiss Lajos elnök vezetésével, Berzevicsy Albert Vajdas- és közoktatásügyi miniszternél, a küldöttség átadta az egyesület legújabb évkönyvét, mely az egyesület működésének egy évi szellemi termékeit és gyakorlati eredményeit tánteti fel. Ezen

zék ma délután 3 órakor tartotta a Klauzál-teremen a Kossuth-szobor előtt négyülését nagy részvétel mellett. *Polczner* Jenő megnyitotta a gyűlést és üdvözölte a Budapestre ideérkezett *Bánffy* Dezso bárót, *Hentaller* Lajost és *Weller* szociálisták felolvaszták ezután a *Kossuth* Ferencétől, a budapesti II. kerületi újjártól és *Apponyi*tól érkezett üdvözlő táviratokat. Ezután *Szécsényi* László előterjesztett egy határozati javaslatot, amely kijelenti, hogy a 24-iki közgyűlési határozat nem fejezi ki a város polgáraitak meggyőződését és azt visszautasítják; kimondja továbbá, hogy a képviselőkhöz feliratot intéz anoverben 18-ikán hozott határozat érvénytelenítését iránt; végül feliratot intéz az egyesült ellenzék elnökségéhez, hogy a határozat érvénytelenítése mellett továbbra is küzdenek és az együttes küzdelmet folytatásáig addig, míg a parlament igazi népképviseleti alapra helyezkedik és az általános választási jog törvény által biztosítva nem lesz.

Bánffy Dezso hosszabb beszédben kijelentette, hogy a határozati javaslatot elfogadja és azt kívánja, hogy szívesen minden párttagokéval, amíg a szöveget elviesztve nem lesz. A szerdai képviselőtestület határozatát elítéli és kijelenti, hogy az ellenzék mindegyikét folytatja a küzdelmet, míg a kormány erős keze össze nem törlik. *Hentaller* és *Polczner* beszédükben a 67-es alapot is támadták, ami a *Bánffy*-parton nyugtalanságot idézett elő. *Balassa* Armin, *Kossó* István és *Becsey* Károly után *Weller* szocialista beszélt, akit a hallgatóság és a leghangosabban ünnepelt. A közönség a *Hymnus* és a *Marseillaise* cselekedte közt oszlott szét.

Számáról jelentik: Ma volt itt a városi képviselők választása. Négy kerületben összesen tizenkilenc képviselőt választottak meg. A választás az ellenzék győzelmével végződött. 14 ellenzéki képviselőt választottak meg.

Kassáról jelentik: A kassai szabadeivipárt ma a társalgási egyet termében gyűlést tartott. *Éder* Odón indítványozta, fejezze ki a nagygyűlés bizalmát a miniszterelnök iránt. Indítványát nagy lelkesedéssel elfogadták. A miniszterelnököt távirattal üdvözölték.

Művelői táviratozzák: Vasárnap délelőtt az itteni függetlenségi választó polgárok *Nagy* Károly pártelnök elnöke alatt a házszabályok megvitatása ügyében tiltakozó négyülést tartottak, amelyen *Jusch* Gyula képviselő egy óráig beszédet fejtetett ki a politikai viszonyokról és azokról minden fázist a márciusi békétől mostanig. Kritikát gyakorolt *Andrássy* és *Széll* passzivitásával szemben és kifejtette a szövetkezett ellenzék feladatát és célját. Végül az országgyűléshez intézendő tiltakozó feliratot fogadott el a négyülés.

Hódmezővásárhelyről táviratozzák: Az itteni függetlenségi párt vasárnap *Kovács* József független pártelnök elnöke alatt négyülést tartott, amelyen *Erdély* Gyula képviselő hosszabb beszédet mondott. Végül *Fülöp* Jenő indítványára elfogadták egy határozati javaslatot, mely szerint a négyülés a képviselőkhöz intézendő feliratban tiltakozik a november 18-iki események ellen és kéri az ekkori határozat megsemmisítését, továbbá egy másik feliratban a szövetkezett ellenzék elnökségét üdvözli.

Temesvárról: A függetlenségi polgárság vasárnap négyülést tartott, amelyhez hasonlóan Temesvárról elhíja lehetett tapasztalni. A gyűlésre a fővárosból *Bartha* Miklós, *Smialowsky* Valér, *Lendl* Adolf, *Sannasa* János, és *Fülöp* Béla képviselők jöttek le Temesvárra. A gyűlést *Steiner* Ferenc országos képviselő nyitotta meg. *Csch* Lajos kegyesrendi tanár a polgárság nevében üdvözölte az egyesült ellenzék. Utána *Muth* Gáspár dr. beszélt, majd *Bartha* Miklós, *Smialowsky* Valér és *Fülöp* Béla tartottak lelkesítő beszédeket.

Hajdánásról jelentik: Az itteni választókerület rendkívül zajos értekezletet tartott. *Rákosi* Viktor beszéde után egyhangulag kifejezték tiltakozásukat a kormány ellen.

Alsó-Dabasról jelentik, hogy a kerület ellenzéki választópolgárai ma tartott négyülésükön bizalmatlanságot szavaztak a kormánynak.

Igéről jelentik: Szepesmegyei egyesült ellenzék *Szepes-Olaszin* ma megtartott négyülésén, amelyen *Szepes-Olaszi* választóközönségén kívül *Oleznó*, *Körtvélyes*, *Kolinfalu*, *Vajkfalu*, *Szlatvin*, *Zsebra* választói is résztvettek, a négyülés egyhangú lelkesedéssel elhatározta, tiltakozik a törvényellenesség ellen, melyet *Tisza*, valamint az őt támogató kormánypárt elkövetett.

*

A kormányt és szabadeivipártot ma is igen sok helyről üdvözölték. Üdvözlő táviratokat küldtek a következő városok és községek szabadeiv polgárai: *Nyiregyháza*, *Fehértéplonny*, *Bogdargós*, *Kassa*, *Gyula*, *Vácz*, *Zombolya*, *Besztercebánya*, *Nagybecskerek*, *Kiszentmiklós*, *Szántmár*, *Sopron*. **Hódmezővásárhely**, **Temesvár**, **Mohács**, **Iktar** és **Budincez**, **Komárom**, **Verecz**, **Nagykovács**, **Doboz**, **Szakócsa**, **Csacsa**.

kivül a hazai siketnéma-oktatás fellendítésére vonatkozó javaslatokat is közzét a küldöttség a miniszternél, akit választásán kijelentette, hogy a fejlesztési szándékaival tanulmányoztatni fogja és ami abból elfogadható, meg fogja valósítani.

— **Nofália balesete.** Biarizból táviratozzák: *Natalia* szerb királynő egy sétakocsisúsa alkalmával lovai neki mentek egy fának. A kocsi megszerződött, a királynő homlokán és kezén megsebesült.

— **A dán trónörökös Sopronban.** Sopronból táviratozzák: *Frigyes* dán trónörökös vasárnap délután Budapestre Sopronba érkezett. A pályaudvaron a *Schaumburg-Lippe* hercegi pár fogadta. Megjelentek még a fogadásnál: *Töpler* Kálmán polgármester, *Nessel* Károly rendőrfőkapitány és *Garlathy* Géza vasúti üzemigazgató. A trónörökös több napot szándékozik Sopronban tölteni.

— **Ünnepelt iskolainagyzató.** *Spaunberger* Afajos fővárosi elemi iskolai igazgató-tanító az idén tölthette be népevelői szolgálatainak negyvenedik esztendejét, amely alkalmából a király őt a koronás arany érdemkereszttel tüntette ki. A fővárosi közönsége s különösen a VIII. ker. I. számú iskolaszék vasárnap délelőtt fénvessző ünnepelte meg az érdemkereszt átadását, a VIII. kerületi előjáróság dísztermében, ahol nagyszámú, előkelő közönség jelent meg. Ott voltak: a kultuszminiszterium képviselőiben: *Halász* Ferenc miniszteri tanácsos; a fővárosi hatósága részéről: *Bárczy* István, *Almády* Géza tanácsosok, *Hüvös* József kir. udvari tanácsos, *Császár* Jenő, az ünnepiességet a Szentkirályi-utcai községi iskola növendékei a „*Himnusz*” élénklésével nyitották meg s aztán *Havass* Rezső dr. kir. tanácsos, mint a VIII. ker., I. számú iskolaszék elnöke, méltatta az ünnepelt férfi érdemeit. Majd *Halász* Ferenc miniszteri tanácsos adta át *Spaunberger*nek az érdemjelet, *Berzevicsy* Albert közoktatásügyi miniszter legjobbjó kívánataival együtt a székfővárosi hatósága nevében *Bárczy* István tanácsos, ugys, mint egykori tanítványa, az ünnepeltet üdvözölte, aztán *Tóth* József pestmegyei kir. tanfelügyelő mondott hozzá szép beszédet az iskolaszék, növegyesület és a kerületbeli jobárdok nevében, díszes ezüst székrenny nyújtott neki emléket. *Sorra* gratuláltak még: a *Tanítók* *O'thona* és *Szeglyöz*-egyesülete és a *Magyarországi* központi katolikus-egyesület. Végül *Fodor* Róza tanítónő mondott lendületes beszédet: a tanfelügyelő nevében díszes emléktárgyat adott át. Az üdvözlésekre *Spaunberger* meghatva válaszolt. *Havass* Rezső elnök megköszönte a megjelenteknek a szives részvételt s az ünnepiességet ezzel véget ért.

— **A kereskedelmi akadémia ünnepe.**

Budapesti kereskedelmi akadémia kibővített épületét ma délelőtt avatták fel ünnepiesen. Az ünnepélynek különös dísz kölcsönzött, hogy a kormány tagjai is megjelentek, ezzel is kifejezés akaráván adni annak a nagy érdeklődésnek, amelylyel a magyar kereskedelem fejlődése és jövője iránt viselkednek. Az ünnepély az intézet másodemeleti dísztermében folyt le. Ott voltak: *Tisza* István gróf miniszterelnök, *Berzevicsy* Albert vállas- és közoktatásügyi miniszter, *Hieronym* kereskedelmi miniszter, *Falk* Miksa orsz. képviselő, *Mathekovics* Sándor, *Szterényi* József min. tanácsos, *Lánczy* Leó udvari tanácsos, *Weisz* Berthold orsz. képviselő, *Czigler* Győző műegyetemi tanár, *Budai* *Goldberger* *Berthold*, *Baranyavárj* *Ullmann* Pál és még számosan.

A megjelenteket *Schweiger* Márton, az akadémia vezérő bizottságának elnöke üdvözölte, Ezután *Szuppán* Vilmos kir. tanácsos, a kereskedelmi akadémia igazgatója ismertette a kibővített iskolaépületet és berendezését. A lelkes éltjennéssel fogadott beszéd után *Hutli* *Tivadár* a Budapesti Kereskedelmi Testület, mint az intézet főntartótestülete nevében mondott hálás köszönet mindazoknak, akik hozzájárultak a kereskedelmi akadémia fokozatos fejlesztéséhez, főleg a kormánynak, a fővárosnak, a vezérő bizottságnak.

zolásának és az akadémia derék tanári karának. Ezzel az ünnepség véget ért s a vendégserg megtekintette az új épületet. A kormány tagjait Szupán Vilmos igazgató kalauzolta. A minisztereket amikor elváoztak, az ifjuság lelkesen megfogadta.

— **Vilmos császár és Roosevelt.** Berlinből táviratozzák: Vilmos császár ma a washingtoni szobor-ünnep alkalmával a következő táviratot intézte az Egyesült-Államok elnökéhez:

Mélyen megajándulva azon a felkészülten, amelyet ön lakonáján szíves volt elmondani és azon megható és fényes nagy beszédében, amelyben nagy elődömet ünnepelt. arra kérem, hogy fogadja legünnepesebb és legszívesebb köszönetem kifejezését. A barátság Németország és az Egyesült-Államok közt, melynek alapját Nagy Frigyes tette le, szírd. gránitpalon nyugszik és midőn én az ő nyomdokaita lépek, rára néve, az ő utódjára néve, hellems kötelesség az, hogy tovább működjem a két nép között fennálló kötelékek megerősítésén. A választott bírósági szerződés, amelyet megkötöttünk előírni, új és erős lényesem lesz, mely Amerikát és Németországot békes viszonyban a civilizáció javára egybefűzi. Járuljon ez hozzá két nagy és fiatal nép kölcsönös tiszteletének és bújársáti érzületének erősítéséhez és váljon állandó javára békes továbbfejlődésünknél. Teljes szívvel kívánok Amerikának és polgárainak, akik öszjete esodallattal töltönek el, haladást és virágzást. Vilmos Imperator rex.

Erre Washingtonból a következő távirat érkezett:

Hálás köszönettel olvastam felsőleg szövegét és legteljesebb mértékben meg tudom becsülni az ön érzelmeit, az amerikai nép iránti tiszteletét és ennek jölkéte iránt kifejezett nemességű kívánságait. Örvelek, hogy ismét alkalom nyílik felismerkedni magyarcsovisülésmet kifejezni és hozzáfűzni benső óhajomat, melyben összes honfitársaim résztvesznek a német nemzet boldogsága és jara iránt. Roosevelt Tivadar.

— **A Kiskunhalasi kuruc-szobor leleplezése.**

1703. október 3-án Deák Ferenc kurtvezer seregéből elesett 234 vitéz emlékére Kiskunhalas város közönsége szobrot állított. A szobor egy kardjára támaszkodó busuló kurocot ábrázol. A szobor plasztikai része, magyaros talapzata *Hikisics* Rezsőnek műve. A leleplezés ünnepe ma folyt le. Az ünnepség a templomban kezdődött, ahol Szilády Áron református lelkész gyönyörű beszédet mondott. Majd a szoborhoz vonult az ünnepelő közönség. Nagy Mór dr., polgármester szoborbizottsági elnök lelkes megnyitó szavai után *Bátori* Gábor tanár mondotta el ünnepi beszédét. *Fülöp* Sándor tanár elszavolta odaírtját. A gimnáziumi csekkar hazafias dalaival ért v. get az ünnepély. A leleplezésen *ölezer fő szomszéd kun városok:* Kunfélegyháza, Kunmajsza, Vadkert, Szabadzállás és Kiskőrös voltak képviselve. Egy órákor szakterítkei tásas ebéd volt, melyen a polgármester a királyt köszöntötte fel.

— **A Fehérkereszt Országos Leleplezési Egyesület** ma délelőtt tartotta Chorin Ferenc főrendházi tag és Tabódy József ér. és kir. kamaras együttes elnöklele alatt a 19. évi közgyűlést. Tabódy elnök elnöki jelentésében beszámolt az egyesület múlt évi működéséről; majd *Bánóczy* József dr. egyetemi tanár, fölkérte és *Szalárdy* Mór dr. főorvos jelentése következett. Új választmányi tagoknak megválasztották: Dr. *Alexander* Bernátné, dr. *Bánóczy* Józsefné, dr. *Ruffy* Pálné, dr. *Böke* Gyuláné, *Eisele* Józsefné, *Enyedy* Lukácsné, *Földiák* Gyuláné, *Földiák* Vilmosné, gróf *Hugonay* Béláné és dr. *Springer* Ferenc (új).

— **A pesti izraelita hitközség** képviselőcsüttele ma délelőtt a sipruteai díszteremben *Kohner* Zeigmond udvari tanácsos elnöklet alatt rendkívül látogatott közgyűlést tartott. A közgyűlésnek csak két tárgya volt. Megválasztották előbb a kijelölőbizottság által javasolt 150 tagú adótanácsot. A második tárgy néhai *Erdich* Mózesnek a *Chebra-Kadi* schara volt elnökének hagyatékát. *Ehrlich* milliókra mért vagyonát a hitközségnek hagyományozta, de az oldabronok megtámadták a hagyatékot. *Weimann* Fülöp dr. kir. tanácsos, közjegyző ez ügyben előterjesztette a rokonokkal kötött osztályegységet. Beszert a hagyaték, mely a bárnavi és fegyverneki birtokból áll, a hitközség tulajdonába megy át, de a jelenlegi haszonbérlek kezelésében magyarszentsen a rokonok bizonyos összegű közzéppénzzel kiegyenlíthetnek. Ily módon a hitközség egy millió 42.000 korona vagyon birtokába kerül. A közgyűlés tudomásul vette az egységet s fel-

hatalmazta az elnökséget, hogy ily irányban kössön meg az egyezkedést.

— **Hofer Károly siremleke.** Az V. ker. Állami főreáliskola nagymelkű főigazgatójának *Hofer* Károlynak siremleke volt tanítványai és tisztelői ma délelőtt háromnegyed 11 órákor aratták fel ünnepélyesen a farkasréti temetőben. A felavató-ünnepélyen a fővárosi tanári kar sok kitünégre s az elhunyt igazgató tanítványai nagy számban megjelentek. Dr. *Béke* Manó egyetemi tanár mondotta el az ünnepi beszédet, miközben lebullott a lepel az egyszerű, klasszikusan szép siremlekről. Azután *Endrei* Zoltán szavalt a *Várodi* Antalnak „Hofer emléke” című lendülettel írt versét. *Rombauer* Emil, Hofer hivatali utóda lépett a sir elé s köszönetet mondott az V. ker. főreáliskola volt tanítványainak, kiknek kegyeltes szeretete igazgatójuk végső nyughelyét ily szép siremlekekkel díszítette fel. Végül pedig a főreáliskola egy növekedő mondott beszédet. A siremleke szürke márványkőből készült. Homlokzatát *Hofer* relief képe díszíti. Az emléke felirata a következők:

Hofer Károly
főigazgató
főreáliskolai igazgató
1837—1903.

A leleplezési ünnepély alkalmából a sirt szobrász-szoborok borították.

— **A magyar népialkalmi reformjavaslat ellen.**

Prágából táviratozzák. *ANaradni* Dum-ban ma számosszlv diák, többnyire dészlvak gyűltek össze, hogy a magyar iskolatörvények ellen állást foglaljanak. A gyűlés után, mely nyugodtan folyt le, vagy 50 ember, akikhez még járkelők csatlakoztak, a Wenzel-térven át a Grábon felé vonult, mely ez időben igen délk volt. A rendőrség a tömeget szétoszlásra szólította fel. Egy dalmát diák, a cseh technika hallgatója, odakialkította a rendőrtisztviselőnek: Percant neinei! Letartóztatták, mire a rendőrség a tömeget nehézség nélkül szétoszlatta.

— **A bécsi gyilkos házaspár.** Párisból jelen-

tek: A Klein házaspárt ma 6 órákor rabzállító-kocsiban két rendőrfelügyelő kíséretében a keleti pályaudvarra szállították, ahonnan 8 óra 45 perc kor a bécsi vonattal tovább vitték őket. Holnap reggel 8 órákor a boncourti pályaudvaron a svájci hatóságok veszik át Kleinékat.

— **Szocialista tüntetés Bécsben.** Bécsből táviratozzák: Ma délelőtt a Herren-gasseban a miniszterelnökség előtt és a szomszédos Minoriten-platzon a közoktatásiügyi minisztérium előtt a szocialdemokraták tüntettek a kormány, a keresztény-szocialisták és az iskolatörvények ellen. A tüntetők egy része a Juden-platzra akart vonni a lakóügyminisztériumhoz, de ebben a rendőrség megakadályozta. A tüntetők ezután a városháza elé vonultak, ahol *Luenger*, a keresztényszocialisták és az iskolatörvények ellen *Pfujl* kiáltásokkal tüntettek. A tüntetők be akartak hatolni a díszterembe, de a rendőrség ebben megakadályozta őket. Midőn a tüntetők a Felder-strasseból a városháza épületébe nyíló kaput be akarták törni, a rendőrség közbelepett. Egy tüntetőt itt tartóztattak, ami ellen a tömeg állást foglalt. Több rendőrt, különböző tárgyakkal megdobták és néhányan dobzták a sisakját. Egy rendőrt, mikor egy tüntetőt be akart tartóztatni, földreperelték. A rendőrség karolt vándorlalt és szétoszlalt a tömeget. Öt rendőrt és három tüntetőt könnyű sérüléseket szenvedett. A tömeget végül a lovasrendőrség egy erős osztálya teljesen szétoszlatta. Kilenc letartóztatás történt. Háromnegyed 1 óra felé a tüntetés véget ért.

— **Letartóztatott óvadékkiszakító.** Rendkívül veszedelmes óvadékszedéleget tartóztatott le ma a rendőrség *Tóth* Pál kalocsai születésű 40 éves állítólagos lapszerkesztő személyében. A „szerkesztő” ur évekkel ezelőt mint a „Népszépítő” című lap tulajdonosa fosztott meg egy csomó szegény embert a vagyonától. Hogy kiszabadult a börtönből, újból elkezdte régi szálbámosságát. A kerepai-ut 53. számú ház harmadik emeletén egy szerényen butorított hónapos szobát bérelt, a ház falára pedig hatalmas cégétáblát akasztott ki „Budapesti képes lapok” felirással. Beszerzett egy ócska ezim és lakjegyzéket ami után kinevezte magát szerkesztőnek. Nyomban összekötötte a börtönyt a híradószolgálat, kézbesítőket, kézbeszedőket. A „szerkesztő” ur valamennyit alkalmazta, de csak azon feltétellel, ha volt néhány száz korona óvadékuk. Az óvadékok valamennyitől felzede, dus fizetést ígért, ő maga pedig a szegény emberek pénzéből nagy lábon élte a világát. Lapja sohasem jelent meg. Alkalmazottait pedig

furfangos módon úgy tudta felhasználni, hogy egyik sem tudott a másikkól. A napokban azután rájöttek a szerkesztőn alkalmazottak arra, hogy a „szerkesztő” ur becsapta őket. Feljelentést tettek a rendőrségnek, amely az óvadékszedéleget letartóztatta. Tóth azaz védekezik, hogy a sok ezer koronából, amit óvadékképpen szedett fel a hiszékeny emberektől, napilapot akart indítani. Érdekes, hogy a szálbámossá-nál letartóztatások mindössze nyolc állért találtak. Eddig hat becsapott ember tett feljelentést. Tóth ellen, ahiktől 4—500 korona óvadékok csalt ki a szálbámoss. De valószínű, hogy még több áldozat is jelentkezni fog.

— **Gyilkosság három krajczár miatt.** Búndás Mihály utkaparó napszámot vasárnap reggel 9 óra felé vérfagyva találtak a Fejérváry-uton. A rendőrség kinyomozta, hogy Búndás Naszer János budaörsi kocsis gyilkolta meg. Naszer tettét bevallotta és azt mondta, hogy azért ütötte agyon Búndást, mert tegen három krajczárt kért tőle kölcsön és ő nem adott neki, noha volt pénze. Efelőlti haragjában a kapa nyelvét állította le Búndást. A rendőrség a gyilkost letartóztatta.

— **A pécsi múzeum meenyitása.** Pécsről táviratozzák: Pécs város múzeumát vasárnap nyitották meg fényes ünnepség között. Az ünnepségen a kultuszminiszter *Szalay* Imre a nemzeti múzeum igazgatója képviselte. A múzeumok országos főfelügyelőjét *Kammerer* Ernő, *Schönherr* Gyula és *Woschinsky* apát képviselték. Az ünnepség délelőtt 10 órákor a városi közgyűlési teremben díszgyűléssel kezdődött. *Fejérváry* báró főispán üdvözölte a miniszter képviselőjét s a többi küldötteket, mire *Szalay* Imre Pécs multjának kulturális jelentőségéről és misziójáról tartott felolvasást. *Utána* Marossy Arnold a pécsi múzeum öre a múzeum megalakulásának történetét ismertetve. Ezután *Majossy* polgármester záró beszédében köszönetet mondott mindazoknak, akik a pécsi múzeum létrejöttét elősegítették. A közgyűlés táviratilag üdvözölte *Bralovicsy* kultuszminisztert, *Wlassics* Gyulát és *Ferenóczy* püspököt a múzeum felügyelőjét.

— **Házasság.** Dr. *Vörös* Oszkár fővárosi ügyvéd december 1-én tartja esküvőjét a Jézus szüze templomában *Más* Ilonkával.

(x) **Képes árjegyeket küld Kortész Tóder.**

SZÍNHÁZ, ZENE

— **Matiné.** Érdekes cölt tűzött maga elő a zeneakadémia olvasóköre, midőn történeti hangversenyt rendezésére, régi mesterek népszerűsítésére vállalkozott. A mai hangverseny műsora *Bach* és *Handel* műveiből volt összeállítva. Sok érzéssel és jeles technikával interpretálta *Lederer* Imre hegedűn és *Kovacs* Sándor zongorán *Haendel* Adur szonátáját. A hangverseny legérdekesebb pontja *Bachi* „Cantata”-ja, melyet a zeneakadémia zenekara adott elő. *Kolaly* Zoltán vezette mellett. Szépen érvényesült *Bonóy* Nelly altatója, ki az énekesszámokat állta el. *Jean* tetszet, még *Pickler* Margit és *Szendrei* Dezső zongorajátéka. A közönség sok tapsal honorálta a közreműködők játékát.

— **Hangversenyek** *Wedekind* Erika dalestélye hétfőn, november 28-án este 7 és fél órákor lesz a „Royalszálló” termében *Hutter* Willy zongoraművész közreműködésével. Jégnek a „Harmonia” zenealkereskedésben kaphatók. — *Joachim* József világhírű hazánkban, a „hegedűkirály” visszavonulása előtt bucsuhangverseny-körutra indul. Budapestben szombat, december 10-én kamarastélyt rendez. Tisztelői és barátjai ez alkalommal nagy óvációkban fogják részesíteni a művészt. Jégnek erre az érdekes estélyre kizárólag a „Harmonia” zenealkereskedésben (váci-utca 20.) kaphatók. — *Bortlam* Tivadar porosz udvari kamarazenekar, a kiváló Wagner-énekes, ki tavalyi Wagner-dalestélye alkalmával nagy szenációkeltett énekével, hétfőn december 12-én este 7 és fél órákor a Royal-szálló termében dalestélyt rendez, amelyre már most kaphatók jégnek a „Harmonia” zenealkereskedésben (váci-utca 20.).

— **Leonecavallo új operája.** A „Bajazzók” világhírű komponistája, aki *Berlini* Roland című operájának előadása érdekében a porosz fővárosban időzik, újságíróknak elmesélt, hogy *Vanciare* szövegére idillikus operát ír, melynek címe *Karácsonyi rózsák*.

— **A győri színház bérlése.** Győről táviratozzák: A színhelyi bizottság mai ülésen a győri színház pályázat mellőzésével meghangulva *Mezey* Béla jelenlegi győri igazgatónak adta ki újabb három évre.

REGÉNY

TITKOS HÁZASSÁG.

Írta: Mrs. EVANS WILSON.

Mikor arról értesíték, hogy mindent visszavontam, kijelentem előttem, hogy csak leányodért tettem. Miattam akár egész életemen át viselhetted volna azt a szegényfoltot; gyűlöllek, mert föntkretettél és a lelkesmeret szávt már régen nem ismerem. De leányod sápadt arca nagyon meghatótt, mikor azt mondta nekem: „Mihelyt anyántól megtudom, hogy én az én atyám, akkor tudni fogom notessegetem. Megfogom az ön kezét, elismerem a jogait az egész világ előtt. Szegényünket pedig együtt fogjuk túrnai, ahogy tudjuk.“ Ezt ő meg is tette volna, de én nagyon megsajnáltam. Hogy ahoz a névhez segítsen, mely őt megilleti, kimondom az igazat. Regina nevez leány, nem érdemled meg őt te és nem érdemli meg Laurence Camill sem. Ha ő meglátja a leányt, rögtön felismeri majd benne gyermekét, egész Laurence, legalább külsőleg. Hogy tiszta lelkét honnan vette, nem tudom, sem tőled, sem tőle. Nekem tehát nem tartozol köszönettel, gyűlöllek és örökre gyűlölni foglak.

Peterson Peter.

Mrs. Orme jó idő múltán felemelkedik, néhány sort ír Laurence tábornoknak, közli vele, hogy fontos leveleket kapott a ezek miatt haladéktalanul Párisba kell utaznia. De szilárdan elhatározta, hogy azon a napon, amelyen mint Mrs. Laurence lép a világ elé, vissza fog vonulni a színpadtól. Drámájának előadása miatt Párisban kell lennie, de reméli, hogy ott majd találkoznak.

Mrs. Orne gyorsan utrakészül és netsokára a vonaton nézi, mint tűnik el szemei előtt St. Elmo, Capri, Ischia, látja mint válnak hánuvá a Vezuv csúcsán a fénylő tüzsikrák, éppen úgy, mint balsorsának utolsó napjai. A mult keserűségeit feledni akarja és a jövőtől szebb napokat remél.

HUSZONKILENCEDIK FEJEZET.

Néhány hét telt el azóta, amióta Regina és Mr. Palma a parkban sétáltak. Egy zivataros márciusi estén Regina a könyvtárban ül és „Egmont“-ot fordítja. Hópehelyek hullanak le a földre, hideg, metsző szél fúj. A szobában annál kellemesebb. A lámpa enyhe fényvel világítja be az egész szobát. Az egyik konzolun egy váza áll, virágzó azaleákkal, a virágok illatával tele minden. A kandalló előtt ül Olga, puha karosszékben nyitott könyv fekszik ölében. Arcának életvidám kifejezése eltűnt, fáradtnak, bágyadtnak látszik. Szórazokozottan simogatja lesoványodott ujjával, rövid göndör haját, az olvasástól kifáradva, barátinóját nézi. Olga most először veszi észre, hogy Regina mennyire megváltozott. A sok leki fájdalom nyomot hagyott arcán, meglátszik szemén, ott reszket ajkán és a sok belső küzdelem, mely átviharzott a gyermek leány-lelkében és szenvedő nővé változtatta. Mióta drága barátja meghalt szíve néma fájdalommal van tele, sokszor átolvassa azokat a leveleket, melyeket betegségeéről szólnak, és a haldokló utolsó szavait tartalmazzák, és mindig keserves könnyeket hullajt, ha reá gondol. Az is nagyon fáj neki, hogy bár Ernő utolsó szava is őt illette, ő e nagy szerelmet soha nem viszonzta, mert szíve más volt. Csak az vigasztalja, hogy Ernő ezt nem tudta és mindig hűnek vélte. Most már bekécsen pihen, nem zavarja semmi és Mrs. Lindsay San-Franciskóban akar maradni, testvére házában. ahol Ernő meghalt, Mrs. Palma és Olga tudták, hogy Regina egy régi drága barátját vesztette el, kit évek óta nem látott, de gyámján kívül senki sem tudta, hogy minő kötelekek fűzték őket egymáshoz.

Emlékezetében naponkint látja barátjának szegény arcát, amelyet nem fog többé látni soha. És midőn a halott arcáka megérkezett, Regina úgy érezte, mintha az élet megszűnt volna az ő számára, mintha a bűnbánat árnyéka húzódnék vé gíg azon az uton, amelyen ezental járnia kell. Az

arcképhez egy pár sor volt mellékelve. Ernő írta azokat neki halála előtt való napon.

„Végleg nem válok el tőled, esti köszöntésre nálad leszek, álmaimban velem vagy. És amint az ibolyák kivirágznak a göröngyök között is, melyek alatt halott fekszik, úgy fakadjanak terkedben is a multa emlékeztető gondolatok, s azok között legyen eltemetve én is.“

Az opályvirűit le nem teszi, folyton ujján hordja, úgy éri, mintha az megvédene azoknak az emlékeknek ujjaébredésétől, amelyek: hűltámé tehetnék a halott emlékéhez, Palmát kerüli, nem is találkozik vele azóta. Sokat van távol a csak néhány naha vált egy-egy szót gyánleányával.

E szomorú napokon nem is gondolkozik azon, hogy mi hidegítette őket egy el egymástól. Azt hiszi, hogy gyánja azért ellenzte Ernővel való házasságát, mert a kiváló tudós szegény ember volt.

Mrs. Carew elutazott és Palma gyakran ad át üdvözléseket tőle mostohaanyjának, azonban Olga sohasem tesz több rá vonatkozó megjegyzést. Regina ebből azt következteti, hogy az elegyzés bizonyára nem sokára megiesz. Mindég titkos fájdalom fogja el, ha a szép asszony nevét hallja említeni, s nagyon vágyódik arra, hogy minél távolabb legyen, ne hogy látni kellesen a változhatatlant.

— Fáradt vagy és sápadt, mint valami kísértet, jegyzi meg Olga, miután barátinójét egy kis ideig megfigyelte. Jöjj tedd le a tolat és beszéljess velem.

— Azt gondoltam, Mrs. St. Clairehez készülődöl, hogy feltűzsed Valériának a menyasszonyi fátjolt.

— Igazad van, már itt az ideje, hogy készülődjek. Oh, mily nem szívesen térek vissza abba a társaságba, ahol oly sokáig alakoskodtam. Szeretném e idobni ezt az álarot, a selymet esipkét ékszeret szívesen felcserélném a sima fekete és mégis oly fenséges apaca ruhával.

— És azt hiszed ez a ruházat megváltozthatja lelkedet. Alexander szavai jutnak eszembe: „Antipater kívülről fehérbe öltözik, de belül bíbor vörös.“

— Bűszkeségemnek bíbora már rég elhalványult gyermekem, multamat eltemtettem. Sokkal jobban ismerem magam és tudom, hogy a világban hiába keresem a boldogságot. Az ábrándok ideje elmult, reményeimnek vége. A világban szárnyaim nem nőnek ki újra, repülni nem tanulok meg, elfelejtettem. Ne marts cinikusnak, nem vagyok az, csak szemem nyitott ki. Hajótörést szenvedtem, de lelkem megmenekült. Isten jó volt hozzám. Mintha ünnepi este volna lelkemben, de szívem meghalt a világ számára.

Végtelen nyugalom ömlik el Olga arcán és amint ezeket a szavakat mondja, megfogja Regina kezét.

— Tudod kedvesem, csak azt várjuk, hogy a kongresszusnak vége legyen és Mr. Chesley elkíséressen bennünket az Oceánon át. Akkor majd megváltok, hogy Európában vagy Amerikában találom meg azt a esendes céllát, mely nekem nyugodt otthon adhat hátra levő éveimre. Otrfried azt szeretné, ha anyád boldog életét adná ahhoz, hogy te is veledéljél.

— Mr. Palma nem óhajthatja ezt jobban mint én, feleli Regina kissé izgatottan. jobban szerettem volna, ha a kolostor eszendjéitől sohasem hozott volna el, ide a nagyvilágba.

Olga feláll, megcsókálja Regina sápadt arcát és midőn a kocsí Mrs. Palmával és Olgával elrohog, hogy Mrs. St. Clairehez vigye őket, Regina is kimegy a könyvtárból, ne hogy gyámójával találkozzék.

Alig ült néhány pillanatig szobájában egyszerre bejön Huttie és jelenti, hogy Mr. Palma kérti a kisasszonyt a könyvtárba.

Regina kívülről főkjárt, mely tele van Lindsay Ernő emlékével és sokáig nézegeti. Megesókolja arcaképet és midőn azt hiszi, hogy most már kellően vértelve van, elindul Mr. Palma elé.

Midőn Regina belép, — Palma ki fel és alá jár, — a akalea virágakkal telt váza előtt állott meg, kezét nyújtja neki, s először szorítja meg azóta, mióta a parkban voltak.

— Mily pompásan illatoznak ezek a virágok, szól mosolyogva, bizonyára — a teid, mert hajdában is hasonlókat látok.

— El is felejtettem — hogy Olga feldisizett

vele. Ernő kedvenc virága volt az azalea, a lolkész-lakban mindég bővelkedtünk bennük.

Szeretettel simogatja meg Regina a virágok leveleit, miközben az opál gyűrű jelentőségteljesen csillan meg kezén.

— A virágok engem anyámra emlékeztetnek. jegyzi meg hidegen az ügyvéd. Te ugylátszik az előbbi otthonodra és gyámodra gondolsz vissza, ha a virágokra nézel, ott bizonyára nagyon boldognak érezheted magad, boldogabbnak mint itt.

— Tényleg, nagyon boldog idők voltak azok, amelyek a lelkészlakban töltöttem el.

— Mert jobban szeretted a falusi életet mint a városit, szeretted a fehér nyulaskákat és a zöld fűvet.

— Ez csak azt bizonyítja, hogy az én izlésem még nagyon fejletlen.

— Tehát sajnálod, hogy ide jöttél? — Kutató tekintettel néz reá.

— Bocsásson meg Mr. Palma, de kérdése arra kényszerít, hogy az udvariasságot az igazság érdekében félre tegyem. Igen, sajnálom, hogy New-Yorkba jöttem.

Reginának eszébe jut az a sok —álmatlan éjszaka, melyeket ebben a házában töltött el, szemé elkomorol.

— Ön mindig jó volt hozzám Mr. Palma folytatja szomorúan, hálásan ismerem el, hogy nagyon sokat fáradozott értem, de hogy őszinte legyek, be kell vallanom, hogy két évvel ezelőtt boldogabb voltam, mint most.

— Köszönöm Regina, hogy őszinte voltál hozzám, ezt sokkal jobban szeretem, mint ha alakoskodnál előttem. Tehát azt hiszed, hogy jövendő boldogságot inkább megtalálok akkor, ha házamat elhagyod?

— Szeretnék anyámmal lenni.

— Akkor nagyon boldog vagyok gyermekem, mert jó hírt közölhettek veled. Anyád ma érkezett sürgönyében azt óhajítja, hogy küldjelek el Havroba.

— Hála Istennek, kiáltja az ifju leány ánkénytelenül.

Otrfried elsápad.

— Ennek a hétnek a végén elutazol, Mrs. Palmával és Olgával, Mr. Chesley kíséretében. Miután már oly nagyon vágyódl arra, hogy védelmem alól felszabadulj, enged meg, hogy én is kijelentessem azt, hogy én szintén örülök, mert én is nagy felelősségtől szabadulok meg akkor, mikor visszaadlak és én anyádnak. Európai tartózkodásod alatt bizonyára rövidesen elfelejtet mindazokat a kellemetlen emlékeket, melyek az én házamhoz fűződnek.

— Egy egész élet sem törülhetné el emlékeimből azokat az időkét és felejthetetlen órákat, amelyek itt a könyvtárban töltöttem el, irántam való jószágát pedig sohasem fogom tudni meghálálni. Azért a sok gondoskodó atyai szeretetért fogadja legbensőbb köszönetemet.

Regina az ügyvéd szép komoly arcára néz és ajkai reszketnek, szemé könnyes lesz.

— Hűséggel betöltött kötelességért nem követelek köszönetet. De ha egy kis örömet akarasz nekem szerezni, úgy énekelj valamit. Azért vettem ezt a harmoniumot, mert azt reméltem, hogy használni fogod, de úgy látszik, hogy jelenlétemben kezülről ezt a hangszert. Ez az utolsó alkalom, mert holnap elutazom, és mikorára vissza térek, te már a nyílt tengeren leszel. Gyámleányomat tehát ma este látom utóljára.

Egymással szemben állanak. Regina egy, szék támlájára támaszkodik, ily módon igyekszik elrejtteni zavarát. Utóljára látja tehát, a nagy széles és mély oceán választja majd el őket egymástól és tálan soha, soha többé nem látja azt arcot, mely oly drága neki.

Ily váratlan bucsura nem számított. Szédül, mintha minden táncolna előtte, lábai reszketnek, de hangja nyugodt.

— Nagyon sajnálom, hogy várakozásában csalódlott Mr. Palma, pedig engem sokszor megvigasztalt ez a hangszer

(Folyt. köv.)

KIADÓTULAJDONOS:

A MAGYAR HIRLAPKIAÓ RESZVÉNYTÁRSASÁG.

